

Izložba Maestro Jakov Gotovac (1895. – 1982.) – *bašćinski hodočasnik*

Sveučilišna knjižnica u Splitu i Knjižnica Umjetničke akademije u Splitu upriličile su izložbu u prigodi 130 godina od rođenja skladatelja Jakova Gotovca i 90 godina od praižvedbe opere *Ero s onoga svijeta*. Time su se pridružile manifestacijama kojima je Split obilježio 130. obljetnicu rođenja Ive Tijardovića i Jakova Gotovca. Na postavljanju izložbe radile su knjižničarke obiju institucija: Mihaela Kovačić, Abra Papić i Damira Bašić s Odjela specijalnih zbirki iz Sveučilišne knjižnice te Žana Siminiati Violić i Maja Džaja Krile s Umjetničke akademije. Izložba je postavljena na Odjelu specijalnih zbirki Sveučilišne knjižnice i svečano je otvorena 25. travnja 2025. godine.¹ U nazivu izložbe autorice su istaknule metaforu „bašćinski hodočasnik” Ljube Stipišića, želeći time naglasiti duboku prožetost Gotovčeva stvaralaštva elementima narodne umjetnosti. Na ovoj su izložbi obje knjižnice predstavile zanimljivu građu većinom iz svojih specijalnih zbirki, a obogatile su je dodavanjem desetak eksponata iz drugih institucija. Tako smo među 150 izložaka imali priliku vidjeti raznoliku umjetničku i dokumentarnu građu uz zanimljive primjerke nosača zvuka: notna izdanja Gotovčevih skladbi i njihove snimke na nosačima zvuka, libreta opera i programske knjižice njihovih izvedbi, kazališne oglase, skladateljevu korespondenciju, preslike tiskovnih napisa o Gotovčevu stvaralaštvu, njegov portret te nekoliko fotografija i plakata. Najraniji izloženi primjerak plakat je koncerta od 20. siječnja 1918. godine na kojemu je praižvedena Gotovčeva svjetovna zbarska skladba *Aj, moj Mijo!*, kasnije priređena kao *Prigovor u Dva scherza*, op. 1, a najnoviju građu čine fotografije Nemi Bulat s izvedaba opera *Mila Gojsalića* (2023.) i *Ero s onoga svijeta* (2024.) Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu.

Slika 1. Katalog izložbe „Maestro Jakov Gotovac (1895. – 1982.) – *bašćinski hodočasnik*”

Trećinu izložene građe čine notna izdanja Gotovčevih djela koja daju zanimljiv pregled izdavaštva njegova opusa od 1930. do 2023. godine, a time i notnoga izdavaštva općenito. Najveći dio notne građa pripada fondusu Sveučilišne knjižnice, kojemu su pridodani primjerci iz zbirki Knjižnice Umjetničke akademije te vlastiti primjerak Siniše Vukovića, čime je upotpunjena slika rijetkih ranih i međunarodnih izdanja Gotovčevih skladbi. Izložena notna građa sadrži i posvete ispisane na naslovnim stranicama koje nam otkrivaju i skladateljeve veze s drugim umjetnicima i glazbenim društvima. Dio građe izložen je tako da su različita izdanja istih skladbi postavljena jedna uz druge, dajući nam zanimljiv uvid u različite notografije.

1 Izložba će biti otvorena i tijekom 2026. godine.

S obzirom na to da je izložba upriličena i u povodu 90 godina od praižvedbe opere *Ero s onoga svijeta*, velik dio izložaka posvećen je upravo ovoj operi. Uz tri notna izdanja posebnih brojeva iz ove opere, izložena su i dva tiskana libreta, 2 gramofonske ploče i kompaktni disk, 8 programskih knjižica, 22 kazališna oglasa, preslike naslovnice i završne stranice autografa partiture (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), tri plakata (Teatro "La Fenice" – Archivio Storico, Muzej za umjetnost i obrt) i 3 spomenute fotografije Nemi Bulat. Autorice su uspjele zorno ilustrirati neprekinutu domaću i međunarodnu recepciju ove opere, potkrijepivši to i reprodukcijama članaka iz dnevnih novina.

Među izloženim nosačima zvuka, programskim knjižicama i kazališnim oglasima (sve iz fundusa Sveučilišne knjižnice) nalazimo brojne primjere recepcije Gotovčeva stvaralaštva u domaćoj sredini, na prostoru bivše Jugoslavije te u Austriji i Njemačkoj.

Izložena građa iz Knjižnice Umjetničke akademije pripada trima specijalnim zbirkama: Zbirka Bombardelli, Zbirka Mirjana i Josip Škunca te Arhiv Mirjana Škunca.² Iz ovih zbirki izložena su zanimljiva notna izdanja, prikupljeni novinski članci i Gotovčeva korespondencija koja je posebno zanimljiva jer otkriva raznovrsne puteve kojima se širilo Gotovčevo stvaralaštvo, među kojima se spominje i primjena u filmskoj glazbi. Ovaj dio izložbe obogaćen je i primjercima pisama iz Državnog arhiva u Splitu i KUD-a Jedinstvo. Na kraju je potrebno spomenuti i Zakladu Karlo Grenc koja je za potrebe izložbe ustupila portret Jakova Gotovca (1943.), djelo slikara Mirka Uzorinca. Građa vezana uz Gotovčevo stvaralaštvo simpatično je istaknuta uz nekoliko dodatnih detalja, poput blokflaute uz partituru *Der dalmatinische Hirtenknabe: für 8 Blockflöten* (Universal edition, 2019.).

Autorice izložbe priredile su i katalog izložbe u izdanju Sveučilišne knjižnice u Splitu i Umjetničke akademije u Splitu.³ Katalog sadrži životopis Jakova Gotovca koji je priredila urednica kataloga Damira Bašić (str. 10 - 41), popis izabranih djela prema godinama praižvedbi (str. 42 - 45) te katalog izložene građe (str. 46 - 79). Ana Utrobičić i Miona Miliša, čelnice dviju institucija, upozorile su u Proslavu kataloga na postojanje dugogodišnje uspješne suradnje

Slika 2. Detalj s izložbe (portret Jakova Gotovca, Zaklada Karlo Grenc)

knjižnica ovih dviju institucija te izrazile radost zbog suradnje ostvarene u prvom zajedničkom projektu. Kratko su izložile kako je osmišljena izložba i zahvalile svim institucijama koje su pridonijele svojim izloščima. U katalogu je reproducirano 35 izložaka, od čega 8 pisama, čime je dan sažet i vrlo vrijedan presjek cijele izložbe. Fotografiranje i skeniranje materijala za izložbu priredio je Branko Bralić iz Sveučilišne knjižnice, a grafički dizajn kataloga oblikovale su studentice Filipa Ivanda i Yasmine Antika Doršner s Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije u Splitu pod mentorstvom Igora Čaljkušića.

Na kraju moramo čestitati autoricama na osmišljenoj izložbi i priređenom katalogu. U njima je stručno, informativno i lijepo predstavljen Gotovčev rad i uz to istaknuta njegova domaća i međunarodna recepcija. Posebno je dragocjen uvid u građu koju posjeduju dvije knjižnice. Nadamo da će se ovakva suradnja na predstavljanju glazbenih umjetnika nastaviti i ubuduće.

Vito BALIĆ

2 Posebnost Knjižnice Umjetničke akademije u Splitu upravo je u čuvanju zavičajne građe i ostavština umjetnika koji su svojim životom i radom vezani uz Split, a posebno su dragocjene zbirke bivših profesora Umjetničke akademije Mirjane i Josipa Škunca, koji su u Knjižnici pohranili svoju bogatu i vrijednu muzikološku građu.

3 *Maestro Jakov Gotovac (1895. – 1982.) – bašćinski hodočasnik: u povodu 130. godišnjice i 90. godišnjice praižvedbe opere Ero s onoga svijeta*, ur. Damira Bašić, Split: Sveučilišna knjižnica u Splitu, Umjetnička akademije u Splitu, 2025.